

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	1574 Інтелектуальна власність
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	081 Право

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

19.04.2023 р.

Справа № 0358/АС-23

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 08 "Право" у складі:

Дроздов Олександр Михайлович – головуєчий,

Беніцький Андрій Сергійович,

Волошин Юрій Олексійович,

Гуржій Тарас Олександрович,

Зверев Євген Олександрович,

Лапчевська Катерина Вячеславівна,

Мочульська Марта Євгенівна,

Торбас Олександр Олександрович,

Шепітько Михайло Валерійович,

за участі запрошених осіб:

Гожик Андрій Петрович - проректор – представник ЗВО,

Кодинець Анатолій Олександрович – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	1574
Назва ОП	Інтелектуальна власність
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 9, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Освітньо-наукова програма відповідає місії та стратегії розвитку Київського національного університету імені Тараса Шевченка (КНУ ім. Т.Шевченка), враховує вимоги ринку праці, перспективи розвитку спеціальності. Водночас підтримуємо позицію експертної групи щодо рекомендації уточнити мету та посилити особливість (унікальність) освітньо-наукової програми, привести у відповідність з назвою освітньо-наукової програми та розмежувати з освітньо-професійною програмою «Інтелектуальна власність» другого (магістерського) рівня вищої освіти, яка реалізується тією ж кафедрою.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

За освітньо-науковою програмою налагоджена системна взаємодія зі стейкхолдерами з числа представників академічної спільноти та роботодавців, зокрема в частині виявлення і врахування їхніх потреб і пропозицій. Рекомендуємо на початку навчального року інформувати здобувачів вищої освіти про можливість надавати пропозиції з удосконалення освітньо-наукової програми, про результати врахування або неврахування наданих пропозицій.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

не застосовується

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Освітньо-наукова програма редакції 2022 року забезпечує досягнення здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти результатів навчання, передбачених Національною рамкою кваліфікацій та Стандартом другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право», затвердженим наказом МОН України від 20.07.2022 р. №643.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Загальний обсяг годин і кредитів ЄКТС відповідає Закону України «Про вищу освіту» та Стандарту вищої освіти за даною спеціальністю. Загальний обсяг освітньо-наукової програми становить 120 кредитів ЄКТС, з яких 30 кредитів ЄКТС (25% від загального обсягу освітньо-наукової програми) припадає на вибіркочу частину (https://drive.google.com/file/d/14g_ken0yX3-ENyftYFQ-YA7ihqawO65O/view). Обсяг всіх видів практик відповідає п.ІV Стандарту вищої освіти. Погоджуємося з експертною групою та рекомендуємо передбачити кредити ЄКТС для комплексного кваліфікаційного іспиту в навчальному плані освітньо-наукової програми.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Зміст освітньо-наукової програми структуровано, освітні компоненти, включені до неї, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти цілей та програмні результати навчання освітньо-наукової програми.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст освітньо-наукової програми в цілому відповідає предметній області спеціальності 081 «Право».

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Формування індивідуальної освітньої траєкторії в КНУ ім. Т.Шевченка регламентовано Положенням про порядок реалізації студентами права на вільний вибір навчальних дисциплін (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=855>) та Положенням про організацію освітнього процесу в КНУ ім. Т.Шевченка (https://knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf). Каталог вибіркочих навчальних дисциплін розміщений на сайті університету (<http://law.knu.ua/index.php/ua/vybirkovyi-bloky-dystsyplin-os-mahistr>). Відповідно до навчального плану підготовки здобувачів другого (освітньо-наукового) рівня вищої освіти освітньо-наукової програми 081 «Право» здобувачі вищої освіти обирають до вивчення один з трьох блоків вибіркочих освітніх компонентів (кожний блок вибіркочих освітніх компонентів сукупно становить 30 кредитів ЄКТС). Також здобувачі вищої освіти мають право обрати навчальні дисципліни з обов'язкових та вибіркочих частин навчальних планів інших спеціальностей того самого рівня, а за умови погодження із директором інституту – з програм іншого рівня. Погоджуємося з експертною групою та рекомендуємо забезпечити належне інформування здобувачів вищої освіти про процедури обрання вибіркочих дисциплін.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Рекомендуємо переглянути програмні результати навчання, які сукупно формують практики, та доповнити їх ПРН21-23.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Соціальні навички для випускників освітньо-наукової програми є особливо важливими, оскільки вони мають демонструвати здатність до співпраці з діловими партнерами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації, мати здібності до креативного мислення, управління інформацією, уміння формувати власну думку та приймати рішення. Соціальні навички у здобувачів вищої освіти формуються на основі компетентностей з прослуханих дисциплін, участі у наукових семінарах і конференціях, при підготовці презентацій.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт відсутній.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою не здійснюється.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому на освітньо-наукову програму є чіткими, зрозумілими та недискримінаційними, розміщені на офіційному сайті університету (https://vstup.knu.ua/images/2022/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B0_%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B9%D0%BE%D0%BC%D1%83_2022.pdf).

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» приймаються особи, які здобули перший (бакалаврський) рівень за спеціальностями 081 «Право» або 293 «Міжнародне право». Правила прийому на навчання за освітньо-науковою програмою враховують її особливості.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

В КНУ ім. Т.Шевченка питання визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, регулюються Положенням про порядок перезарахування результатів навчання (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=798&lang=uk). Університет має розгалужену мережу закладів-партнерів (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=75&lang=uk, <http://mobility.univ.kiev.ua/?p=3290>), існує відділ академічної мобільності (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=2&lang=uk), наявні приклади міжнародної академічної мобільності здобувачів вищої освіти в межах меморандуму про співробітництво з Університетом Миколаса Ромеріса (м. Вільнюс, Литва). Перезарахування результатів навчання відбувається на основі договору про навчання, договору про практику. У разі відсутності договору про співпрацю з КНУ ім. Т.Шевченка перезарахування результатів навчання здійснюється предметною комісією.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Рекомендуємо визначити чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті; на початку навчального року інформувати здобувачів вищої освіти про можливості та переваги неформальної освіти.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Форми та методи навчання і викладання в цілому забезпечують досягнення заявлених в освітньо-науковій програмі цілей та програмних результатів навчання. Переважають такі методи навчання, як експрес опитування, тестування, есе, розв'язання казусу, доповідь.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку й критеріїв оцінювання з кожної навчальної дисципліни міститься в робочих програмах дисциплін (<https://e.surl.li/vzqnto>) та є у вільному доступі для всіх учасників освітнього процесу. Рекомендуємо переглянути робочі програми навчальних дисциплін в частині рекомендованої літератури, а саме оновити та використовувати в навчальному процесі літературу українською мовою або мовами ЄС.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньо-наукової програми відбувається шляхом залучення здобувачів вищої освіти до підготовки та публікацій наукових статей у фахових виданнях, підготовки та захист кваліфікаційних робіт тощо.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Моніторинг та оновлення змісту освіти в КНУ ім. Т.Шевченка регулюється Положенням про організацію освітнього процесу (https://knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf). Перегляд освітньо-наукової програми повинен відбуватись не частіше одного разу на рік. Нову редакцію освітньо-наукової програми затверджено вченою радою університету 5.09.2022 р. (протокол №91), введено в дію наказом ректора від 15.09.2022 р. №501-32. Переважну більшість робочих програм навчальних дисциплін оновлено в серпні-вересні 2022-2023 навчального року після перегляду та оновлення освітньо-наукової програми. Рекомендовані інформаційні джерела включають вітчизняні наукові напрацювання і досягнення у сфері права, зокрема результати наукових досліджень навчально-наукових працівників кафедри.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Інтернаціоналізація діяльності в КНУ ім. Т.Шевченка регулюється Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність (https://mobility.knu.ua/?page_id=804&lang=uk), діє відділ міжнародних зв'язків (<http://international.knu.ua/>) та відділ академічної мобільності (https://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=75&lang=uk), наявні договори про співробітництво з зарубіжними ЗВО та організаціями. Науково-педагогічні працівники беруть участь у закордонних стажуваннях, у міжнародних науково-практичних конференціях, публікують результати власних наукових досліджень у закордонних фахових виданнях, зокрема які входять до наукометричних баз (SCOPUS та Web of Science). Викладач Остапенко Г.З. отримала грант на проведення досліджень від Британської академії наук та CARA, Queen Mary University of London в галузі правової охорони патентування. Здобувачі вищої освіти (Палагнюк В.) беруть участь в програмах академічної мобільності в межах угод про співробітництво, відвідують лекції видатних фахівців у сфері права (лекція фахівця у сфері права інтелектуальної власності Е.Розаті).

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти міститься в робочих програмах навчальних дисциплін та доводиться до відома здобувачів на початку вивчення освітніх компонентів. Робочі програми розміщені на сайті КНУ ім. Т.Шевченка (<https://e.surl.li/vzqnto>).

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для другого (магістерського) рівня та включають для освітньо-наукової програми: комплексний кваліфікаційний іспит, захист кваліфікаційної роботи магістра, Єдиний державний кваліфікаційний іспит.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють

процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

В КНУ ім. Т.Шевченка політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності регламентуються Положенням про забезпечення дотримання академічної доброчесності (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=2104>), Положенням про систему виявлення та запобігання академічному плагіату (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1352>), Положенням про організацію освітнього процесу (https://knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf) тощо. Рекомендуємо дотримуватися політики нульової толерантності до будь-яких проявів академічної недоброчесності. Погоджуємося з експертною групою та наполегливо рекомендуємо розміщувати кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти на офіційному сайті університету або в репозитарії, як зазначено в Стандарті вищої освіти.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Погоджуємось з висновками експертної групи щодо високого рівня академічної та професійної кваліфікації науково-педагогічних працівників КНУ ім. Т.Шевченка, які забезпечують реалізацію освітньо-наукової програми, та їх відповідності освітнім компонентам. Науково-педагогічні працівники відповідають положенням Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» від 30.12.2015 р. №1187). Зразковим є те, що більшість науково-педагогічних працівників є відомими фахівцями та експертами у сфері права інтелектуальної власності й інформаційного права, беруть активну участь в міжнародних науково-дослідних проєктах, мають велику кількість наукових публікацій, що включені до міжнародних наукометричних баз Scopus і Web Of Science, монографій, підручників тощо. З 16 науково-педагогічних працівників, які забезпечують реалізацію освітньо-наукової програми, 100% мають науковий ступінь (12 кандидатів юридичних наук або доктори філософії (право), 4 доктори юридичних наук). Зразковим є те, що науково-педагогічні працівники, які залучені до реалізації освітньо-наукової програми, є членами НАПрН України (Вавженчук С.Я., Кашинцева О.Ю., Орлюк О.П.), науково-консультативної ради при Верховному Суді (Берзін П.С., Вавженчук С.Я.), науково-консультативної ради Конституційного Суду України (Вавженчук С.Я.), членами Методичної ради при Офісі Генерального прокурора та тренерами Тренінгового центру прокурорів України (Берзін П.С.), членами Комітету законодавчих ініціатив з питань адвокатської діяльності Національної асоціації адвокатів України (Вавженчук С.Я.), експертної ради при представнику Уповноваженого Верховної Ради України з дотримання інформаційних прав (Заярний О.А.), експертами інтелектуальної власності Програми розвитку ООН в Україні (Кашинцева О.Ю.), патентними повіреними України (Кодинець А.О.). Беруть участь в грантових програмах Британської Академії наук та CARA, Університет Квін Мері, Лондон, Великобританія (Остапенко Г.З.). Є членами редакційних колегій наукових фахових видань (Берзін П.С., Вавженчук С.Я., Орлюк О.П.). За результативну діяльність відзначені грамотами, дипломами: грамота Верховної Ради, подяка Генерального прокурора України (Вавженчук С.Я.), подяка ОБСЄ (Остапенко Г.З.) тощо.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Конкурсний добір науково-педагогічних працівників здійснюється відповідно до Порядку конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників у КНУ ім. Т.Шевченка (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1863>), Положення про порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних наукових (<https://science.knu.ua/news/official/3208/>). Академічна та професійна кваліфікація викладачів освітньо-наукової програми сприяє досягненню цілей та програмних результатів навчання здобувачами вищої освіти. Конкурсний відбір викладачів проводиться з урахуванням відповідного рівня освіти, практичного досвіду, наукового ступеня, вченого звання за профілем освітньо-наукової програми, наявності наукових та навчально-методичних публікацій, наявності підвищення кваліфікації (стажування) не рідше одного разу на п'ять років. Позитивною практикою є запроваджений в навчально-науковому інституті права механізм участі здобувачів вищої освіти у щорічному рейтингуванні викладачів та відзначення кращого викладача шляхом проведення Студентським парламентом інституту анонімного опитування здобувачів вищої освіти за всіма освітніми програмами та курсами, що реалізуються в інституті права. Представники

ЗВО в коментарях до зауважень експертної групи вказали, що гарант освітньо-наукової програми посів сьоме місце серед понад 220 науково-педагогічних працівників навчально-наукового інституту права в рейтингу 2021-2022 навчального року, що свідчить про високий рівень викладацького складу за освітньо-науковою програмою.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

За освітньо-науковою програмою роботодавці залучаються до організації та реалізації освітнього процесу шляхом участі в процесах перегляду та рецензування освітньо-наукової програми, участі в науково-практичних заходах тощо. Позитивною практикою є проведення спільних з роботодавцями науково-практичних заходів (круглий стіл з нагоди відзначення Міжнародного дня захисту персональних даних «Актуальні питання захисту персональних даних: сьогодні та майбутнє» (27.01.2023 р.), Всеукраїнська науково-практична конференція "Інкорпорація та кодифікація законодавства як складові стратегії розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні" (18.11.2022 р.) та інші заходи проводяться спільно із НДІВ НАПрН України). Крім того, роботодавці беруть участь в організації проведення практик, а також в якості голів екзаменаційних комісій з проведення підсумкової атестації здобувачів вищої освіти (у 2022 р. головою ЕК був д.ю.н., патентний повірений, голова комітету з інтелектуальної власності Національної асоціації адвокатів України Потоцький М.Ю.).

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Зразковим є залучення професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців до навчального процесу на освітньо-науковій програмі, зокрема шляхом поєднання освітньо-наукової та практичної роботи за сумісництвом або з погодинною оплатою праці працівників. Професіоналі-практики, які забезпечують реалізацію освітньо-наукової програми: викладання ОК «Основи судової експертизи у сфері інтелектуальної власності» забезпечує судовий експерт, патентний повірений, к.ю.н. Петренко С.А.; викладання ОК «Проблеми теорії права та методологія наукових досліджень у сфері інтелектуальної власності» забезпечує академік НАПрН України, д.ю.н., проф., в.о. директора ДО «УКРНОІВІ» Орлюк О.П. Адвокат Ради адвокатів міста Києва ОК, к.ю.н. Харченко О.С. забезпечує ОК «Актуальні проблеми процесуального права та захист прав інтелектуальної власності». Член Національної асоціації адвокатів України, член Комітету законотворчих ініціатив з питань адвокатської діяльності Національної асоціації адвокатів України, член кадрової комісії Генеральної прокуратури України (2019 р.), член Координаційного бюро з проблем трудового права відділення цивільноправових наук НАПрН України, д.ю.н. Вавженчук С.Я. забезпечує викладання ОК «Актуальні проблеми трудового права», «Охорона прав інтелектуальної власності правників». Викладання ОК «Актуальні проблеми кримінального права та кримінального процесу» забезпечує д.ю.н. Берзін П.С., член Методичної ради при Офісі Генерального прокурора, здійснював надання незалежних експертних висновків щодо застосування кримінального права України у Високому суді правосуддя (господарські і майнові суди) Англії й Уельсу (High Court of Justice Business and Property Courts of England and Wales Queen' Bench Division Commercial Court), експерт ОБСЄ. К.ю.н. Кашинцева О.Ю., завідувач відділу дослідження прав інтелектуальної власності та прав людини у сфері охорони здоров'я НДІ інтелектуальної власності НАПрН України, експерт інтелектуальної власності Програми розвитку ООП в Україні, національний консультант ВООЗ викладає ОК «Міжнародне право та міжнародна та міжнародна охорона інтелектуальної власності» тощо.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Вважаємо, що в КНУ ім. Т.Шевченка існує зразкова система підвищення кваліфікації та стажування НПП, яка сприяє професійному розвитку науково-педагогічних працівників через власні програми (в межах функціонування Інституту післядипломної освіти (програми KNU professionals Digital skills Pro, KNU Teach Week, KNU Teach CAMP, <http://www.ipe.knu.ua/>), відділ академічної мобільності (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=2&lang=uk), відділ міжнародних зв'язків (<http://international.knu.ua/>), відповідно угоду про співпрацю (НДІ ІВ НАПрН України та інші установи). В структурі НАПрН України (Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності, Науково-дослідний інститут інформатики і права) пройшли підвищення кваліфікації науково-педагогічні працівники Заярний О.А., Котенко М.В., Харченко О.С., Майданик Л.Р., Кривошеїна І.В., Кодинець А.О., Остапенко Г.З. Закордонні програми стажування реалізовані в наступних інституціях: Латвійський коледж Культури Латвійської академії культури (Erasmus) - Котенко М.В.; Європейський Університет Віадріана у Франкфурті-на Одері (ФРН) за фахом «Юридичні науки» - Каращук О.О., Кронда О.Ю., Заярний О.А.; стажування у Варшавському університеті, фах «юридичні науки» - Вавженчук С.Я.; World Intellectual Property Organization (WIPO) - Орлюк О.П., Кронда О.Ю.; Інститут інновацій та конкуренції імені Макса Планка, Мюнхен, Німеччина - Майданик Л.Р.; в Університеті Марії Кюрі-Скловської та Люблінському науково-технологічному парку (м. Люблін, Республіка Польща) - Кодинець А.О.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

В КНУ ім. Т.Шевченка функціонує багаторівнева система заходів стимулювання розвитку викладацької майстерності. Взірцевим є наявність внутрішніх документів, якими регламентовано порядок стимулювання науково-педагогічних працівників: Положення про стимулювання співробітників за результатами наукової діяльності, Положення про створення комісії з матеріального заохочення (<http://science.univ.kiev.ua/news/official/3247/>). Застосовуються різні форми стимулювання професійного розвитку викладацького складу: надбавки, премії, матеріальна допомога, оплата відряджень, реалізується програма «Ukraine Higher Education Teaching Excellence Programme» та проєкт «Якісне навчання через якісне викладання» (<https://www.facebook.com/KNUpProfessionals/about>) тощо. Навчально-наукові працівники Інституту нагороджені грамотами, подяками (Т.Дідич, А.Кодинець, О.Кронда, Г.Остапенко, Ю.Усік та інші).

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Матеріально-технічні ресурси КНУ ім. Т.Шевченка гарантують надання навчальних послуг при підготовці здобувачів вищої освіти. Матеріально-технічне забезпечення включає навчальні аудиторії, комп'ютерні класи, наукову бібліотеку імені М.Максимовича, безкоштовний безпроводний інтернет, гуртожитки, спорткомплекс, центри харчування. Навчально-методичне забезпечення включає робочі програми навчальних дисциплін, програми ЕК, презентації до тем з дисциплін кафедри (<https://ip.law.knu.ua/training-materials>), й розміщені на сайті ЗВО у вільному доступі для всіх учинків освітнього процесу.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Усі сервіси, наявні в КНУ ім. Т.Шевченка, безоплатні для студентів та викладачів.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Освітнє середовище не несе загрози для життєдіяльності здобувачів та викладачів.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Здобувачам вищої освіти надається освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка, перш за все через викладачів, а також через студентський парламент, наукове товариство студентів та аспірантів, центр по роботі зі студентами тощо.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

не застосовується

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Рекомендовано регулярно інформувати здобувачів вищої освіти з політикою і процедурами вирішення конфліктних ситуацій в ЗВО.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньо-наукової програми регулюються Положенням про організацію освітнього процесу у (<https://bit.ly/3T5UxrJ>), наказом ректора від 11.08.2017 р. №729-32 “Про запровадження в освітній та інформаційний процес форм опису освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми, структурних вимог до інформаційного пакету, форм робочої навчальної програми дисципліни і форми представлення інформації про кваліфікацію науково-педагогічного працівника” (з додатками, <https://bit.ly/3Fj9dhw>), Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу (<https://bit.ly/3LgNoTn>). Дані документи оприлюднені на офіційному сайті університету.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Перегляд освітньо-наукової програми у 2022 році був здійснений для її приведення у відповідність до Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право». Здобувачі вищої освіти брали участь у перегляді освітньо-наукової програми на засіданнях Студентського парламенту НН Інституту права (20.01.2021, 31.08.2022), на розширених засіданнях кафедри (протокол №1/1 від 21.01.2021). Здобувач вищої освіти за освітньо-науковою програмою В.Палагнюк є членом Студентського парламенту та одночасно членом Вченої ради НН Інституту права. Пропозиції здобувачів вищої освіти беруться до уваги - змінено назву освітнього компонента «Актуальні проблеми адміністративного та інформаційного права» на «Актуальні проблеми адміністративного, інформаційного права та судочинства», враховано пропозицію здобувачів освіти щодо включення елементів ЄДКІ до дисциплін освітньо-наукової програми.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Роботодавці були залучені до перегляду освітньо-наукової програми через їх включення до складу робочої групи з перегляду освітньо-наукової програми (Орлюк О.П., д.ю.н., в.о. директор ДО «УКРНОІВІ», Петренко С.А., к.ю.н. судовий експерт, Кашинцева О.Ю., к.ю.н., завідувач відділу дослідження прав інтелектуальної власності та прав людини у сфері охорони здоров'я НДІ ІВ НАПрН України), участі в розширених засіданнях кафедри (голова комітету з інтелектуальної власності НААУ, адвокат, патентний повірений України Потоцький М.Ю.; заступник директора НДІ ІВ НАПрН України Дорожко Г.К., директор ТОВ «АйПі Стайл», адвокат Ортинська М.Ю. та інші), рецензування освітньо-наукової програми (голова правління ГО «Національна асоціація патентних повірених» Сопова К.А., партнер ТОВ «Патентно-юридична агенція «Дубинський&Ошарова» Сопільняк В.Ю., директор НДІ ІВ НАПрН України Дорошенко О.Ф.).

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху забезпечується відділом сприяння працевлаштуванню та роботі з випускниками Університету, функціонує асоціація випускників ALUMNI. Здобувачі мають змогу брати участь у Днях правничої кар'єри в КНУ ім. Т.Шевченка. Випускники – представники роботодавців залучені до організації та проведення спільних з випусковою кафедрою науково-практичних заходів (юридичні компанії MAMUNYA, Sayenko Kharenko, WIPO).

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Система забезпечення якості університету забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки. Для приведення у відповідність до Стандарту вищої освіти, а також на врахування пропозицій усіх груп стейкхолдерів в освітньо-наукову програму внесено наступні зміни: вилучено освітні компоненти «Переддипломна практика», «Асистентська практика», «Організація роботи патентного повіреного», «Основи евристики та системного аналізу», «Економіка інтелектуальної власності», «Маркетинг інтелектуальної власності»; запроваджено освітні компоненти «Науково-дослідницька практика», «Практика», «Актуальні проблеми кримінального права та кримінального процесу», «Міжнародне право та міжнародна охорона інтелектуальної власності»; відкориговано назви освітніх компонентів «Актуальні проблеми конституційного права та національна система правової охорони інтелектуальної власності», «Правнича іноземна мова», «Актуальні проблеми процесуального права. Захист прав інтелектуальної власності», «Актуальні проблеми цивільного права та розпорядження майновими правами інтелектуальної власності» (<https://bit.ly/3ZBlgyG>) тощо.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Акредитація освітньо-наукової програми відбувається вперше. Беруться до уваги результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти при проведенні акредитаційної експертизи інших освітніх програм КНУ ім. Т.Шевченка.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

В КНУ ім. Т.Шевченка сформована культура якості вищої освіти, система забезпечення якості функціонує на рівні здобувачів, їх залученості до процесів удосконалення освітньо-наукової програми, Студентського парламенту, на рівні кафедри, гаранта та викладачів (рівень безпосереднього забезпечення якості реалізації освітньо-наукової програми), на рівні структурних підрозділів, ректорату, вченої ради (прийняття загальноуніверситетських рішень щодо стратегії, політики і конкретних заходів забезпечення якості освіти).

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, регулюються низкою положень і оприлюднені на офіційному сайті університету.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін

Освітня програма розміщена на офіційному сайті КНУ ім. Т.Шевченка (<http://law.knu.ua/index.php/ua/osvitnia-programa-intelektualna-vlasnist>), однак відсутня інформація щодо періоду суспільного обговорення, незрозуміло до якої дати приймаються чи приймалися пропозиції щодо її удосконалення.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На сайті університету оприлюднено інформацію щодо освітньо-наукової програми (<https://e.surl.li/rjурпу> – описи усіх версій освітньо-наукової програми; <https://e.surl.li/gpmрob> – описи всіх версій освітньо-наукової програми, рецензії, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін). Рекомендовано узгодити інформацію на сайті КНУ ім. Т.Шевченка, сторінках інституту і кафедри.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Уточнити мету та посилити особливість (унікальність) освітньо-наукової програми, привести у відповідність з назвою освітньо-наукової програми та розмежувати з освітньо-професійною програмою «Інтелектуальна власність», яка реалізується тією ж кафедрою.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Передбачити в освітньо-науковій програмі та навчальному плані на її основі години та кредити ЄКТС для комплексного кваліфікаційного іспиту. Забезпечити належне інформування здобувачів вищої освіти про процедуру обрання вибіркового дисциплін. Доповнити програмні результати навчання, які сукупно формують практики, ПРН21-23.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Визначити чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. На початку навчального року інформувати здобувачів вищої освіти про можливості та переваги неформальної освіти.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Оновити робочі програми дисциплін в частині рекомендованої літератури, а саме використовувати в навчальному процесі літературу українською мовою або мовами ЄС.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Дотримуватися політики нульової толерантності до будь-яких проявів академічної недоброчесності. Розміщувати кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти на офіційному сайті університету або в репозитарії.

Критерій 6. Людські ресурси

-

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Регулярно інформувати здобувачів вищої освіти про політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій в КНУ ім. Т.Шевченка.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

На початку навчального року інформувати здобувачів вищої освіти про можливість надавати пропозиції з удосконалення освітньо-наукової програми, про результати врахування або неврахування наданих пропозицій.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Узгодити інформацію на сайті університету, сторінках інституту та кафедри.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ДРОЗДОВ ОЛЕКСАНДР МИХАЙЛОВИЧ